

Det har varit ovanligt tyst från regeringen inför vårändringsbudgeten som ska överlämnas till riksdagen 15 april. Sammanlagt 16,8 miljarder i satsningar ska budgeten innehålla, vid slutet av mars hade man endast aviserat en satsning på 6 miljarder kronor till Sveriges regioner. Finansminister Svantesson har dock [meddelat](#) att det finns finanspolitiskt utrymme för vissa satsningar om arbetslösheten skulle ta fart. Vi återkommer i nästa omvärldsrapport med eventuella satsningar på utbildning och arbetsmarknad.

På arbetsmarknaden tycks fenomenet "labour hoarding" vara på väg att avta. Begreppet syftar på att arbetsgivare behåller fler personal än produktionen egentligen kräver, för att inte stå utan personal när efterfrågan vänder upp igen. Unionen ser nu tecken på att arbetsgivare trots allt väljer att minska på bemanningen.

Antalet konkurser beskrivs på många håll som [rekordhögt](#). Att effekten på arbetslösheten varit begränsad förklaras av att de allra flesta konkurser avser enmansföretag eller företag med ett fåtal anställda. Den allmänna bedömningen (senast uttryckt i [Konjunkturinstitutets prognos](#) från 26 mars) är fortfarande att lågkonjunkturen bottnar under 2024, och att arbetslösheten vänder ned igen i början av 2025.

Utbildningsleverantören Veldi är under lupp och får skoningslös kritik för sin verksamhet i Göteborg. Intresset hos allmänheten att hålla isär olika leverantörer är begränsat och mediala sågningar av den här typen drabbar tyvärr nästan alltid branschen som helhet.

Om detta och mer kan du läsa längre ner i rapporten. Klicka på de feta rubrikerna/länkarna. Har du frågor eller synpunkter kring innehållet i denna rapport, tveka inte att kontakta ola.johansson@academedia.se

POLITIK OCH REFORMER

SVD.SE, 22 MAR

Nya regler: Invandrare måste klara SFI inom tre år

På tre år ska invandrare klara SFI, sedan har de inte längre rätt till utbildningen. Tidöpartierna är nu överens om hur språkundervisningen ska reformeras. "Tydligt att det bör man klara av", säger Johan Pehrson (L).

Bifogade filer

[Utredningar-och-politiska-frslag-status-vr-2024.pdf](#)

Kommentar: Detta är ett förslag hämtat från den så kallade KLIVA-utredningen (även kallad "Sfi-utredningen") som kom med sitt slutbetänkande i december 2020. Några av utredningens förslag godkändes av riksdagen under 2021 i propositionen *En sammanhållen utbildning för nyanlända som har utbildningsplikt*. Nu är det alltså dags för *Skärpta krav i sfi*, en lättare justering av de förslag i KLIVA-utredningen som gick ut på att tidsbegränsa den sfi-utbildning som en elev har rätt till.

Stora statliga utredningars väg genom lagstiftningskedjan blir lätt svåröverskådliga, särskilt när regeringen som i detta fall styckar upp en utrednings förslag och låter det gå år mellan omröstningarna. För en samlad bild över de utredningar vi följer, och var de befinner sig i lagstiftningsprocessen, se bifogad fil.

REGERINGEN.SE, 25 MAR

Regeringen förenklar reglerna för omställningsstudiestödet

För att möta det stora intresset för omställningsstudiestödet har regeringen beslutat om regelförändringar som ska bidra till kortare handläggningstider och mer automatiserade processer hos Centrala studiestödsnämnden (CSN). Förändringarna träder i kraft redan den 1 april i år.

Kommentar: Förenklingarna planerades först att gälla fr.o.m. 1 januari 2025 men införs nu snabbare för att hinna komma på plats redan till vårens sökomgång som öppnade 1 april. Trots detta varnar CSN för att handläggningstiden kommer att bli lång även för denna sökomgång, och att man inte kan förvänta sig att få sin ansökan bedömd innan studiernas start. Förra året beviljades endast 5 191 ansökningar trots att det fanns pengar så det räckte till 8 800 personer. 27 000 personer väntar fortfarande på besked från CSN.

[CSN: Risk för lång väntan för nytt studiestöd](#)

[Halverat söktryck till nya studiestödet](#)

[27 000 väntar fortfarande på svar från CSN - tänk på det här när du söker](#)

DEMOGRAFI OCH MAKRO

TN.SE, 05 MAR

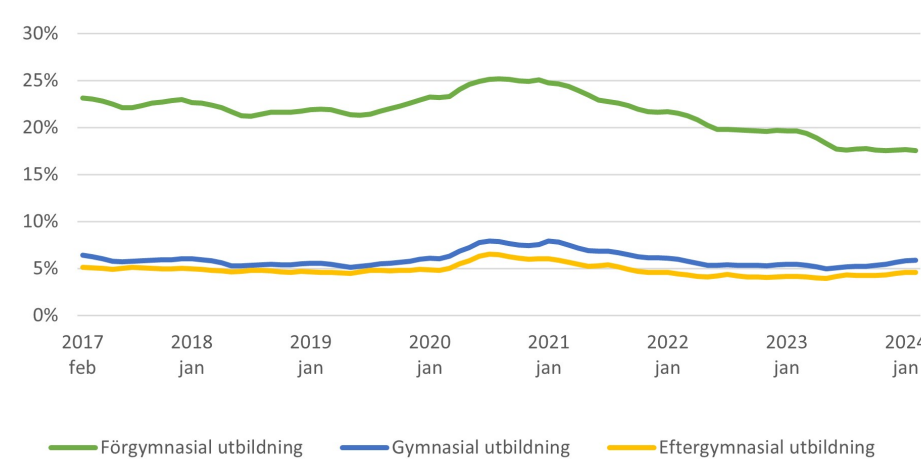
Kraftig ökning av arbetslösa akademiker

De oroliga ekonomiska tiderna slår inte bara mot lågutbildade. Antalet akademiker som får ersättning från a-kassan har ökat med 58 procent på ett års tid. ”Det är en kraftig ökning”, säger Alexandra O...

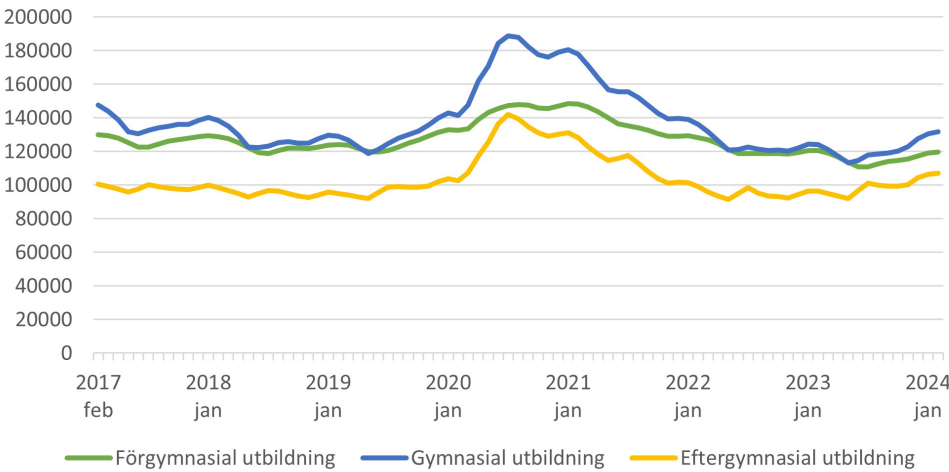
Kommentar: Det har länge varit en sanning att gymnasial utbildning är vattendelaren på arbetsmarknaden, utan en sådan har man små möjligheter att få jobb samtidigt som chanserna är goda med en gymnasieexamen. Skillnaden i *andel* arbetslösa har också varit (kanske förvånande) liten mellan gymnasie- och högskoleutbildade, vilket framgår av **diagram 1** nedan. När arbetslösheten nu stiger för akademiker kan man därför tro att det bara rör en liten grupp, men då tar man inte hänsyn till *antalet* arbetslösa bland högskoleutbildade. Antalet arbetslösa är just nu tämligen jämnt fördelat mellan de tre utbildningsnivåerna (se **diagram 2** nedan). En slutsats att dra är att vi gör klokt i att följa antalet arbetslösa per utbildningsnivå. Målgruppen för komvuxutbildning torde främst ligga inom gruppen med endast förgymnasial och till viss del gymnasial utbildning. För yrkeshögskola bör målgruppen utgöras av personer med högskole- och/eller gymnasieutbildning. Under pandemin hade vi en kraftig ökning i antalet arbetslösa med gymnasial- eller högskoleutbildning medan antalet arbetslösa med förgymnasial utbildning steg betydligt mindre (**diagram 2** igen). En liknande, men inte lika tydlig utveckling kan skönjas i den nuvarande lågkonjunkturen. Sedan maj 2023 har antalet arbetslösa stigit med 5,5 procent för gruppen med förgymnasial utbildning. För gymnasie- och högskoleutbildade är motsvarande siffra drygt 16 procent.

Se även riksrevisionens intressanta granskning av varför regeringens mål att öka kortutbildade arbetssökandes övergång till reguljär utbildning inte har lyckats, i nyheten nedan.

Andel arbetslösa, utbildningsnivå

Antal arbetslösa, utbildningsnivå

Brister i arbetet med att få arbetslösa med kort utbildning att börja studera

Personer utan gymnasieexamen utgör en stor andel av de arbetssökande hos Arbetsförmedlingen. Arbetet med att få fler att börja studera har till vissa delar fungerat bra, men både Arbetsförmedlingens arbete och regeringens styrning behöver förbättras.

Kommentar: Vi känner redan till flera av de problem som Riksrevisionen pekar på, men inte alla, och de får en extra tyngd tack vare avsändaren. Det är svårt att hitta tydligare exempel på när arbetsmarknadspolitik direkt kopplas samman med utbildningspolitik än i regeringens försök att styra kortutbildade arbetssökande mot reguljära studier. Riksrevisionen konstaterar att ambitionen lyckades hyfsat väl under perioden 2017-2019, för att därefter ha misslyckats. Orsaker man ser:

- Arbetsförmedlingens arbete med att anvisa är inte tillräckligt bra.
- Många av dem som faktiskt anvisas uppfattas av kommunen sakna förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.
- Utbildningsutbudet i kommunen brister, särskilt för gruppen kortutbildade och/eller med bristande språkkunskaper.
- För komplicerade regler kring ekonomisk ersättning för studier vid arbetslöshet.
- Bristande informationsutbyte mellan AF och kommunerna.

Carl Johan von Seth: Därför är det svenska blodbadet inget problem

En våg av konkurser har dundrat fram genom svenska företag det senaste året. Men det är en sak som skiljer sig från tidigare lågkonjunkturer. Varför tycks så få förlora jobbet?

Trenden är förbi – ”labour hoarding” mindre vanligt

Att behålla personal trots vikande efterfrågan har blivit mer sällsynt, visar en undersökning från fackförbundet Unionen. Samtidigt syns tecken på färre neddragningar framöver. ”Det ser lite ljusare ut”, säger Unionens chefsekonom Tobias Brännemo till Ekot.

Yrkesprogrammen ökar för första gången på tio år

Under en tioårsperiod har den totala andelen ungdomar som söker till ett yrkesprogram i gymnasieskolan minskat. De senaste siffrorna från Skolverket visar dock på en liten ökning. Andelen som sökt yrkesprogram i första hand inför det här läsåret är 37 procent. Det är en ökning med en procentenhet jämfört med förra läsåret.

Uppdragsutbildning inom YH en möjlighet för fler anordnare

När en anordnare bedriver en utbildning inom yrkeshögskolan öppnas också möjligheten att sälja hela eller delar av utbildningen till vilken arbetsgivare som helst.

Kommentar: Bland övriga nyheter på området YH kan nämnas uppgiften att rekordmånga sökte ansökte till yrkeshögskolan under 2023, upp 6 procent för program och hela 56 procent för kurser jämfört med 2022.

Tilldelningen för YH-flex är klar och *samtliga* ansökningar bifölls. AcadeMedia YH får 120 av knappt 1 000 platser.

[Resultat i ansökningsomgång YH-flex 2024](#)

[Rekordmånga sökande till yrkeshögskolan](#)

[Nytt stödmaterial för arbete med resultat och effekt inom yrkeshögskolan](#)

KONKURRENTER

VXONEWS.SE, 05 MAR

Växjö startar kommunal vuxenutbildning

Under 2024 kommer Växjö kommun att starta upp en vuxenutbildning i egen regi. Det är en del av nämnden för arbete och välfärds internbudget som är

ARBETET.SE, 25 MAR

Utbildningen på Veldi utlovade jobb direkt – fick lära sig svetsa via Youtube

Maskiner som står trasiga i månader och fusk med lärartätheten. Elever och lärare vittnar om stora brister hos utbildningsföretaget Veldi som har uppdrag för Arbetsförmedlingen och Komvux.

UPPHANDLING

UPPHANDLING24.SE, 26 MAR

Två av tre tar samma leverantör

Ny statistik visar att två av tre upphandlingar slutar med att den befintliga leverantören vinner – ensam eller tillsammans med andra. Kundnöjdhet eller tecken på korruption? Det undrar Svenskt Näringsliv, som i en ny rapport lyfter fram nio åtgärder mot mutor.

Kommentar: Vux-segmentets bolag vann under 2022/2023 47 procent av de upphandlingar man deltog som avsåg nya uppdrag. För befintliga uppdrag var siffran 67 procent. Det handlar knappast om korruption, snarare om ett informationsövertag som man har som befintlig leverantör. Man vet vad kunden prioriterar, tycker om och ogillar. Utifrån den kunskapen kan man i sitt anbud göra åtaganden som tilltalar kunden. En grundlig research inför en upphandling av ett för leverantören nytt avtal kan minska gapet till befintlig leverantör, men knappast helt stänga det.

Nämnas kan också att det inte längre är ovanligt med krav på anonymiserade anbud, detta för att undvika bias vid utvärderingen.

INKOPSRADET.SE, 25 MAR

Tillåtet att rätta fel i anbudet

RÄTTSFALLSANALYS - I en ny dom konstaterar Kammarrätten i Stockholm att en rättelse av ett skrivfel är tillåten om den inte ändrar anbudet i reell mening.

Kommentar: Det är sällan helt lätt att förstå de rättsfallsanalyser på upphandlingsområdet som görs (eller på andra områden heller för den delen). I den länkade artikeln kommenteras en dom i kammarrätten som rör frågan om vilka fel i ett anbud som kan vara tillåtna att rätta i en upphandling. För oss som jobbar med anbud är frågan ständigt närvarande och praxis måste sägas ha varit att nästintill inga fel får rättas, hur små de än är. Vi har sett åtskilliga exempel på stora upphandlingar där anbud förkastats för att någon uppgift, ibland rent administrativ, har saknats.

I den kommenterade domen ger kammarrätten den upphandlande myndighet (Skatteverket) rätt när den tillät en anbudslämnare att korrigera en felaktig uppgift i anbudet. Kravet för att så ska kunna göras är att rättelsen *inte innebar att anbudet ändrades i reell mening*. Vad som är att betrakta som reell mening är på intet sätt tydligt, men i kommentaren ges en viss vägledning.

NAV GÖTEBORGS STAD, 27 MAR

Göteborgare mest nöjda med sin vuxenutbildning

Vi tillåter oss en utsvävning och saxar här ur protokollet från det senaste mötet i Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning, Göteborgs stad. Förvaltningsdirektör Andreas Lökholtm informerade där nämnden om punkterna nedan.

Varför låta bli att riva upp något som fungerar, liksom?

- Statistiska Centralbyråns medborgarundersökning kring offentlig sektor som visar att Göteborg fått det högsta betyget för sin vuxenutbildning av alla kommuner i Sverige 2023.
- Uppdatering kring uppsagda avtal med utbildningsleverantörer och planering framåt.
- Frågor från föregående nämndsammanträde kopplat till beslut om ökad egenregi inom vuxenutbildningen, ekonomiska prioriteringar samt jämförelser mellan olika utbildningsleverantörer

AcademeMedia

support@nobicon.se, +46 (0)90 14 42 70

[Gå till portalen](#)
[Avsluta prenumeration](#)

[Läs villkor och information om behandling av personuppgifter](#)